

DİNLER TARİHİ ARAŞTIRMALARI-V

**DİNLER TARİHÇİLERİ GÖZÜYLE
TÜRKİYE'DE MİSYONERLİK**

TÜRKİYE DİNLER TARİHİ DERNEĞİ YAYINLARI

TÜRKİYE DİNLER TARİHİ DERNEĞİ

Yayın No: 5

ISBN: 975 - 94505 - 5 - 0

**Bütün Yayın Hakları Türkiye Dinler Tarihi Derneği'ne Aittir.
Birinci Baskı: Kasım 2005, 700 adet**

BİR KATOLİK HİRİSTİYAN MİSYON KURULUŞU OLARAK CARITAS TÜRKİYE VE GÜNÜMÜZDE İSTANBUL VE ÇEVRESİNDEKİ FAALİYETLERİ

Dr. İsmail TAŞPINAR*

Giriş

Küreselleşen dünyamızda, kültürlerarası ilişkiler ve iletişimin sınıraşırı bir mahiyet kazanması, ister istemez kültürün önemli bir unsuru olan 'din'in ve onun taşıyıcıları olan din adamları veya dindarların kendi dinlerini başkalarına ulaştırmada yeni imkânların kullanılmasını kendiliğinden gündeme getirmiştir.

Bu durum, özellikle uluslar arası etkileşime açık büyük şehirlerde değişik yöntemlerle ve çeşitlilik arz ederek kendini göstermektedir. Yoğunluk boyutu, etkileşim ve iletişimin kolaylaşması ile orantılı olarak büyürken; yöntemler, bulunulan yerin ve muhatabın durumuna göre farklılık arz etmektedir. Bu ise, söz konusu şehirlerdeki faaliyetleri bütünüyle kavramanın tek bir çalışma ile ortaya konamayacağını da göstermektedir. Öyle ki, klasik tanımıyla 'maddî bir menfaat karşılığında dinin empozesi' olarak tanımlanan misyonerlik; günümüzde hem 'menfaatin' gayri maddileşebilmesi hem de 'empoze etmenin' çeşitli iletişim teknikleri marifetiyle çeşitlenmesi, bu kavrama yeni bir tanımın yapılmasını gerekli kılmaktadır. Bu nedenle, burada hemen belirtilmelidir ki, bu çalışmada kullanılacak olan 'misyon' veya 'misyonerlik' kavramları, Katolik Kilisesi'nin yüklediği yeni manalar çerçevesinde en geniş anlamları dikkate alınarak kullanılacaktır. Nitekim, Katolik Kilisesi'nin teşkilât yapısını yeni ihtiyaçlara göre yeniden düzenleyen ve *Pastor Bonus* adını taşıyan (28 Haziran 1988) resmî teşkilât tüzüğünde 'Halkların Hıristiyanlaştırılması ile ilgili Kurum'un görevleri arasında şu ifadelere yer verilmektedir:

'Madde 87: Kurum, misyonerlik ruhu ile dolu ve sorumluluğunun bilincinde olan Tanrı'nın Halkı'nın misyonerlik faaliyetlerini dua ile, bizzat yaşantısı ile şahitlik ederek, faaliyetle ve ekonomik destekle bulunarak etkin bir şekilde yerine getirmede işbirliği yapar.'¹

Bu çerçevede, Katolik Kilisesi'nin sosyal yardım faaliyetleri içerisinde mütalâa ettiği 'hayır' faaliyetlerini de Hıristiyanlığın yayılmasında bir araç olarak değerlendirdiği bizzat kendi dokümanlarında ifade edilmektedir.² Araştırmanın

* Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dinler Tarihi Anabilim Dalı.

¹ Yine aynı teşkilât tüzüğünde, 'Papalık Dinler Arası Diyalog Konseyi'nin çalışma usulüne ilişkin şu noktaya işaret edilmektedir: 'Madde 161: Gerektiğinde, işlevini yerine getirmesi esnasında, İman Doktrini Kurumu ve, sayet gerekirse, Doğu Kiliseleri ve Halkların Hıristiyanlaştırılması Kurumları ile ortak mutabakatla hareket etmelidir.' Bkz.: *La Nouvelle Organisation de la Curie Romaine*, Paris 1988, s.42; 60-61.

² 'La missione si presenta nella coscienza della Chiesa come una realtà unitaria ma complessa e articolata. Se ne possono indicare gli elementi principali... Vi è poi l'impegno concreto per il servizio agli uomini e tutta l'attività di promozione sociale e di lotta contro la povertà e le strutture che la provocano... Tutto questo comprende l'arco della missione.' (Misyon, Kilise'nin bilincinde tek bir bütündür fakat kompleks bir yapı arz etmektedir. Onu teşkil eden belli başlı unsurlara şu şekilde işaret edilebilir... İnsanlara yapılacak hizmet

başlığında da belirtildiği gibi, bu çalışmada İstanbul ve çevresindeki Katolik Hıristiyan misyon faaliyetleri türlerinden biri olan ve bir hayır kurumu şeklinde teşkilatlanmış olan Caritas Türkiye'nin faaliyetlerinin neler olduğu eldeki mevcut kaynaklardan istifade ile ortaya konmaya çalışılacaktır.

Çalışma iki ana başlık etrafında şekillenmektedir. Birinci kısımda, Katolik Kilisesi'ne bağlı uluslar arası bir kuruluş olarak Caritas Internationalis'in yapısına ve uluslar arası faaliyetlerine değinilecektir. İkinci kısımda ise, bu kuruluşun Türkiye ayağı olan Caritas Türkiye'nin yapısı, faaliyet alanları ve özellikle İstanbul çerçevesinde günümüzdeki faaliyetleri ele alınacaktır. Bu arada, araştırmanın yapılmasına sebep teşkil eden ve çeşitli vesilelerle, özellikle Caritas Türkiye'ye atfen ileri sürülen bazı iddialara da işaret edilecek ve bu iddialara karşı Caritas Türkiye temsilcilerinin cevaplarına değinilecektir.³ Sonuç kısmında ise, genel bir değerlendirme yapılacaktır.

I. Katolik Kilisesi'ne Bağlı Bir Kuruluş Olarak Caritas Internationalis

Caritas Internationalis ya da kısaca Caritas, Katolik Kilisesi'ne bağlı 162 Katolik teşkilâtın meydana getirdiği ve 200'den fazla ülkeyi kapsayan uluslar arası bir kuruluş olarak dünya çapında faaliyet gösteren önemli bir hayır kuruluşudur.

Caritas, yapmış olduğu bütün faaliyetleri, Katolik Kilisesi'nin sosyal öğretisi çerçevesinde gerçekleştirir. Bu nedenle, insanlara yapılan yardımlarda temelde Tanrı'nın mahlûkata olan sevgisi esas alındığı belirtilmektedir.⁴

A. Caritas'ın Kuruluşu, Tarihi Gelişimi ve Yöneticileri

Caritas, 1896'da Almanya'nın Fribourg şehrinde kurulmuştur. Daha sonra, Caritas'a bağlı olarak diğer ülkelerde de yeni şubeler bu ana şubeye eklenerek açılmıştır: İsveç (1901), Avusturya (1903) ve 'Catholic Charities' (Katolik Sadakalar) adıyla Amerika Birleşik Devletleri (1910). Zamanla, bu farklı ülkelerdeki kuruluşlar, ortak bazı faaliyetlerde yer almaya başlamışlardır. 1924'de Amsterdam'da gerçekleştirilen konferansa katılan 22 ülkeden 60 delege, İsveç'in Lucerne şehrinde ortak bir merkezin açılmasına karar vermişlerdir. 1928'de, söz konusu konferans Caritas Catholica adını taşımaktaydı ve delegeler düzenli olarak her iki yılda bir toplanıyordu.

II. Dünya savaşı ile birlikte bütün faaliyetler durdurulmuştur.

1947'de, Vatikan'ın Devlet Genel Sekreteri'nin de onayıyla, Lucerne'de yapılmış olan toplantıda Katolik sosyal yardımlaşma örgütlerinin tamamını uluslar arası düzeyde ve Birleşmiş Milletler'de temsil etme görevi Caritas'a verilmiştir. 1950'de ise, Caritas'a bağlı örgütlerin Caritas Internationalis adıyla Roma'da tek bir çatı altında toplanma yılı olmuştur.⁵

---

konusuyla somut olarak ilgilenmek, toplumu ön planda tutan her türlü faaliyet, fakirlikle ve ona neden olan yapılarla mücadele... Bütün bunlar, misyonu icra etme sanatına dahildir.' Bkz.: *L'Attegiamento della Chiesa di Fronte ai Seguaci di altre Religioni, Riflessioni ed Orientamenti su Dialogo e Missione*, Secretarius Pro Non Christianis, Vatikan 1984, s.10-11.

³ Genel olarak Caritas Internationalis ve özellikle de Caritas Türkiye ile ilgili basında çeşitli iddialar gündeme gelmiştir. Bu çalışmada, Ali Rıza Bayzan'ın dile getirdiği bazı iddialara yer verilecektir. İddialar ile ilgili detaylı bilgi için bkz.: Ali Rıza Bayzan, *Küresel Vaftiz, Misyoner Örgütlerin Türkiye ve Türk Cumhuriyetlerini Hıristiyanlaştırma Operasyonu*, İstanbul 2004, s.168-183.

⁴ Caritas Internationalis'in kuruluşu ve faaliyetlerine dair geniş bilgi için bkz.: <http://www.caritas.org>.

⁵ *Caritas Türkiye*, İstanbul 2001, s.7.

Aralık 1951'de, Vatikan'ın onayladığı statüye dayanarak, Caritas Internationalis'in ilk Genel Asamblesi gerçekleştirilmiştir. Kurucu üyeler, 13 ülkedeki örgüte mensuptur: Avusturya, Belçika, Kanada, Danimarka, Fransa, Almanya, Hollanda, İtalya, Lüksemburg, Portekiz, İspanya, İsveç ve Amerika Birleşik Devletler.⁶ Kuruluşundan günümüze kadar (1951-2005) Caritas Internationalis'in 9 başkan ve 5 genel sekreteri olmuştur. Kuruluşun şu andaki başkanı Lübnan'lı bir papaz olan S.E. Msgr Fouad El Hage'dir ve 1999'dan beri bu görevdedir. Genel sekreter ise, yine 1999'da seçilen İsköçyalı Mr Duncan MacLaren'dir.⁷

B. Caritas Internationalis'in Faaliyet Ülkeleri:

Uluslar arası çapta faaliyet gösteren Caritas, bu faaliyetlerini bazı 'yönlendirici ilkeler' ve 'temel değerleri' göz önünde bulundurarak gerçekleştirdiğini belirtmektedir.⁸

Caritas, çalışmalarını yaparken göz önünde bulundurdıkları 'yönlendirici ilkeler'den konumuzla ilgili olanları şu başlıklar altında özetlemek mümkündür:

a. Caritas, Kilise'nin sosyal yönlendiriciliğinin bir ifadesidir ve *bütün gücünü Kilise'nin sosyal misyonunu desteklemek için harcamaya devam edecektir.*

b. Ortak değer, strateji ve haberleşmeye dayalı belli hedeflerin gerçekleşmesi için üye kuruluşlarla uzun süreli partner usulü çalışmaya gayret gösterme.

c. Caritas, aynı vizyonu paylaşan bütün Katolik kuruluşlar ve Hıristiyan kuruluşlarla yakın işbirliği yapmaya devam edecektir.⁹

Bu temel değerler, Caritas'ın Türkiye'deki faaliyetlerini eleştirenlerin dayandıkları önemli noktalardır.

C. Caritas'ın Üyeleri ve Uluslar arası Teşkilatlanması

Caritas'ın aynı zamanda teşkilatlanmasının coğrafi dağılımını ve irtibatlarını da gösteren üyelerinin bulunduğu ülkeler, yedi kıta şeklinde tasnif edilmiştir. Bunlar: Afrika ülkeleri, Asya ülkeleri, Avrupa ülkeleri, Latin Amerika ve Karaib Adaları ülkeleri, Kuzey Afrika ve Ortadoğu ülkeleri (Mona); Kuzey Amerika ülkeleri ve Okyanus ülkeleri. Türkiye, bu tasnifte Avrupa ülkeleri içerisinde yer almaktadır.¹⁰

D. Caritas'ın Faaliyet Alanlarına Göre Belli Başlı Çalışma Grupları:

Bu gruplar, genellikle Caritas'ın sürekli ilgilendiği alanlar dikkate alınarak şekillenmişlerdir. Bu çalışma grupları, 2003 yılında yapılan Genel Kurul toplantısında üyelerin teklifi üzerine teşkil edilmiştir. Ayrıca, bu çalışma grupları dışında, duruma göre, yeni çalışma grupları da teşkil edilebilmektedir.¹¹

Caritas'ın yönettiği belli başlı çalışma grupları şunlardır:

a. Cinsiyetle ilgili problemleri ele alan çalışma grubu.¹²

b. Ülkelerdeki çatışmaları inceleyen, barış ve uzlaşma imkânlarını araştıran ve ele alan Barış ve Uzlaşma çalışma grubu.¹³

⁶ <http://www.caritas.org/jumpCh.asp?idUser=0&idChannel=54&idLang=FR>; Caritas Türkiye, İstanbul 2001, s.7.

⁷ <http://www.caritas.org/jumpCh.asp?idUser=0&idChannel=50&idLang=FR>.

⁸ <http://www.caritas.org/jumpCh.asp?idUser=0&idChannel=50&idLang=FR>.

⁹ <http://www.caritas.org/jumpCh.asp?idUser=0&idChannel=50&idLang=FR>.

¹⁰ <http://www.caritas.org/jumpCh.asp?idUser=0&idChannel=51&idLang=FR>.

¹¹ <http://www.caritas.org/jumpCh.asp?idUser=0&idChannel=53&idLang=FR>.

¹² <http://www.caritas.org/jumpCh.asp?idUser=0&idChannel=87&idLang=FR>

¹³ <http://www.caritas.org/jumpCh.asp?idUser=0&idChannel=89&idLang=FR>

c. Uluslar arası İşler Komitesi çalışma grubu: Caritas'ın uluslar arası faaliyetlerinde karşılaşacağı durumların neler olacağını analiz ederek yönlendirmelerde bulunmakta ve konu ile ilgili görüş bildirmektedir.¹⁴

d. Uluslar arası İşbirliği Komitesi: Kuruluşun uluslararası faaliyetlerinde daha etkin çalışmasını sağlayacak girişimlerde bulunmanın yollarını araştırmaktadır.¹⁵

II. Caritas Internationalis'in Türkiye Ayağı: Caritas Türkiye

Caritas Internationalis ile irtibatlı olarak faaliyet gösteren Caritas Türkiye'nin teşkilât yapısı, tarihçesi ve faaliyet alanları ile İstanbul'daki faaliyet alanları, bu kısmın konusunu teşkil etmektedir. Caritas Türkiye'nin kuruluşu ve teşkilâtına dair bilgileri, söz konusu kuruluşun birkaç yıldır düzenli olarak yayınladığı 'Yıllık Rapor'lardan elde etmek mümkündür. Ayrıca, yine bu raporlardan hareketle, Caritas Türkiye'nin İstanbul'daki faaliyetlerinin neler olduğuna dair de bilgi edinmek mümkündür. Bununla beraber, misyonerlik faaliyetinin özellikle 'yüz yüze' yapıldığı düşünüldüğünde, bu yardımları veya faaliyetleri yapan şahıslarla bire bir görüşme yapmanın ve kendilerine doğrudan sorular yönelterek bazı açıklamalarda bulunmalarını sağlamanın çalışmanın metodolojisi ile de uygun olacağı düşüncesi ile Caritas Türkiye Müdür Yardımcısı Sleiman Saikali ile 14.10.2005 tarihinde Caritas Türkiye'nin İstanbul Harbiye'deki merkezinde bir görüşme yapılmıştır.¹⁶

A. Caritas Türkiye'nin Tarihçesi, Teşkilât Yapısı ve Faaliyetleri

1. Caritas Türkiye'nin Tarihçesi

Caritas Türkiye'nin 2001 tarihinde hazırladığı *Caritas Türkiye* adlı tanıtım bülteninde belirtildiğine göre, 1950'lerde Türkiye'de İstanbul Rum Katolik topluluğunun yöneticisi olan Fr. Domenico Caloyeras OP tarafında bir Caritas kuruluşu kurulmuştur. 1985'te, daha sonra İstanbul'daki Latin Katolik Kilisesi Vekili olan Mgr. Pierre Dubois, Papa XXIII. Jean'ın aziz ilan edilişi ile birlikte Papa Roncalli olarak adlandırılan sokağın yakınında halen faaliyet göstermekte olan Caritas Türkiye'nin bürosunun açılışını yapmıştır. Yine aynı bültende belirtildiğine göre, Türk hükûmeti ile yerel makamlar ve özellikle dönemin Kültür Bakanı İstemihan Talay bu amaçla düzenlenen üç günlük kutlamalara katılmıştır.¹⁷

Caritas Türkiye'nin ülke çapında gerçekleştirdiği ilk büyük faaliyetler, 1999'da İstanbul, Adapazarı, Yalova ve Çınarcık'da meydana gelen büyük depremler ile olmuştur. Bu depremlerde Caritas Türkiye, Caritas Internationalis'e bağlı diğer uluslar arası kuruluşlarla irtibata geçerek büyük bir yardım kampanyasının organizatörlüğünü yapmıştır. O güne kadar faaliyetleri fazla dikkat çekmeyen Caritas Türkiye'nin uluslararası çaptaki faaliyetlerinin Türkiye'nin gündemine taşınması, yine bu deprem ile birlikte olmuştur.¹⁸

2. Caritas Türkiye'nin Teşkilât Yapısı

¹⁴ <http://www.caritas.org/jumpCh.asp?idUser=0&idChannel=90&idLang=FR>

¹⁵ <http://www.caritas.org/jumpCh.asp?idUser=0&idChannel=91&idLang=FR>

¹⁶ Araştırma boyunca metin içerisinde geçen Caritas Türkiye'nin yetkililerine atfen yapılacak olan açıklamaların tamamı, söz konusu görüşmede elde edilen bilgilere işaret edecektir.

¹⁷ *Caritas Türkiye*, İstanbul 2001, s.9.

¹⁸ *Caritas Türkiye*, İstanbul 2001, s.9, 15. Caritas Türkiye'nin raporları incelendiğinde, yapılan yardımların büyük kısmının depremlerden özellikle birinci dereceden etkilenen Adapazarı, Düzce ve Kaynaşlı'ya yapıldığı görülmektedir.

Caritas'ın resmî sitesinde, Caritas Türkiye'nin idarî yönetimi ile ilgili de bilgi verilmektedir. Buna göre, Vatikan Büyükelçiliği adına başkan H.E. Msgr Louis Pelâtre; ülke çapındaki idarecisi ya da müdürü ise, Fr Adriano Franchini'dir. Caritas Türkiye'nin idare merkezi İstanbul'dadır. Caritas'ın Türkiye'deki faaliyetlerin Genel Koordinatörü ise, Sleiman Saikali'dir.¹⁹

Türkiye'de tüzel kişiliğe sahip olmayan Caritas Türkiye, faaliyetlerini Vatikan Büyükelçiliği'ne bağlı olarak gerçekleştirmektedir. Caritas Türkiye, resmî olarak Ankara'daki Vatikan Büyükelçiliği'nin bir şubesidir.²⁰ Bu, bir yönüyle Büyükelçiliğin diplomatik ayrıcalıklarından istifade etme olanağını da vermektedir. Kuruluş, elçilik bünyesinde bir hayır ünitesi olarak 'Caritas Türkiye Ünitesi' adıyla faaliyet göstermektedir. Bu nedenle, Caritas Türkiye gerçekleştireceği faaliyetler için yerel yönetimlerle yapacağı protokol sözleşmelerinde Vatikan Büyükelçiliği adına kendisine imza yetkisi verilen Caritas Türkiye'nin müdürünün imzası bulunmaktadır.²¹

Merkezi İstanbul'da bulunan ulusal Caritas kuruluşundan başka, Katolik Kilisesi'nin kendi bölgesel tasnifine göre, her Episkoposluk bölgesinde de bir bölgesel Caritas kuruluşu da mevcuttur. 2001 yılına ait Caritas Türkiye Raporu'nda belirtildiğine göre, İstanbul'daki ulusal Caritas Türkiye kuruluşu ile İstanbul Episkoposluğu Caritas kuruluşu birbirine bağlıdır. Ayrıca, İzmir ve Anadolu Episkoposlukları'nın da kendi Caritas kuruluşları vardır.²²

Caritas Türkiye, Caritas Internationalis bünyesinde birtakım şubelerden oluşan bir konfederasyon konumundaki Caritas Avrupa'nın bir üyesidir. Caritas Türkiye'nin İstanbul'daki genel merkezinde 8 personeli vardır. Piskoposluk bölgeleri olarak tanımlanan İzmir'deki Caritas İzmir ile merkezi İskenderun'da bulunan Caritas Anadolu'da ise, ikişer personel mevcuttur.²³ Caritas Anadolu'nun bürosu, Katolik Kilisesi tarafından Anadolu Episkoposluk merkezi olarak kabul edilen İskenderun'daki Episkoposluk binasında yer almaktadır. Günümüzde, Anadolu'da ayrıca Antakya ve Mersin'de de Caritas'ın birer ofisi bulunmaktadır.²⁴

3. Caritas Türkiye'nin Faaliyetleri

Her ulusal Caritas kuruluşu gibi, Caritas Türkiye de Katolik sosyal felsefeye uygun şekilde kendi önceliklerini, faaliyetlerini ve çalışma alanlarını belirlemektedir.²⁵ Caritas Türkiye yetkililerin verdiği bilgiye göre, gerçekleştirilen faaliyetlerin masraflarının %95'i yurtdışındaki Caritas kuruluşlarından gelmektedir. Aşağıda sırasıyla ele alınacak olan faaliyetler ve bunların masraflarının karşılanmasına bakıldığında, özellikle Almanya'daki Caritas'ın önemli maddî katkılarda bulunduğu

¹⁹ Caritas Türkiye'nin açık adresi şu şekildedir: Harbiye Çayırı Sok., n.64, 80230 Elmadağ-İstanbul. Bkz.: <http://www.caritas.org/jumpCh.asp?idUser=0&idChannel=51&idLang=FR>.

²⁰ Caritas Türkiye, İstanbul 2001, s.7.

²¹ 14.10.2005'te yapılan görüşme.

²² Caritas Türkiye, İstanbul 2001, s.7.

²³ Caritas Türkiye, İstanbul 2001, s.7.

²⁴ 8.11.2005 tarihinde İstanbul'daki Caritas merkezi ile yapılan telefon konuşmasından edinilen bilgi.

²⁵ Caritas Türkiye, İstanbul 2001, s.7.

görülmektedir. Söz konusu masrafların %5'i ise, Türkiye'deki Katolik cemaatten toplanan yardımlarla karşılanmaktadır.²⁶

Caritas Türkiye, 2001 yılından itibaren Türkiye'de yapmış olduğu faaliyetlere ilişkin yıllık raporlar yayınlamaktadır. Caritas Türkiye'nin teşkilât yapısı anlatılırken de belirtildiği üzere, söz konusu yardım faaliyetleri belli merkezlerden ülke çapında gerçekleştirilmektedir. Bu raporlarda, Caritas Türkiye'nin belli başlı üç merkezi olan Caritas İstanbul, Caritas İzmir ve Caritas Anadolu'nun faaliyetlerine ilişkin detaylı ve istatistikî bilgiler aktarılmaktadır. Ancak, araştırmanın ilgi alanı İstanbul ve çevresi ile sınırlı olduğu için, bu çalışmada özellikle Caritas Türkiye'nin İstanbul'daki faaliyetlerine, söz konusu faaliyetlerin icrası esnasında muhataplara yönelik dinî telkinlerin olup olmadığına ve Caritas Türkiye'nin faaliyetlerine dair basın ve yayında çıkan bazı iddialara değinilecektir.²⁷

Caritas Türkiye'nin 2001 yılında yayınladığı faaliyet raporunda, kuruluşun Türkiye genelindeki faaliyetleri ve ilgi alanları şu şekilde sıralanmaktadır:

- a. Deprem sonrası geliştirme projeleri:
- b. Göçmen ve Mülteciler
- c. Muhtaç Kişiler
- d. Sokak Çocukları²⁸

Yukarıda sıralanan faaliyet ve ilgi alanları dikkate alındığında, bunların genellikle toplumda ekonomik açıdan zayıf ve sosyal imkânlardan yeteri kadar pay alamayan, çeşitli afet ve savaşlar nedeniyle yersiz ve yurtsuz kalmış kimseler olduğu görülmektedir. Bu kategorilerin, daha önce de belirtilen ve Caritas'ın faaliyetlerini kendisine dayandırdığı ilkelerden en önemlisi olan Katolik Hıristiyan sosyal yardımlaşma felsefesine uygun zemini oluşturacak kimseler olarak seçilmesi Caritas'ın hedef kitlelerinin kimlerden müteşekkil olduğunu da ortaya koymaktadır.

a. Caritas Türkiye'nin İstanbul'daki Faaliyetlerin Masrafları

Caritas Türkiye'nin 2002-2005 yılları arasında yayınlamış olduğu raporlar çerçevesinde İstanbul'da yapılan faaliyetlerin ne kadar maliyetle gerçekleştirdiğini görmek mümkündür. Buna göre, 2001-2004 yılları arasında yukarıda belirtilen kalemler çerçevesinde yapılan yardımların toplam maliyeti, 96.000 € civarındadır.

b. Caritas Türkiye'nin Yaptığı Yardımların Hedef Kitleleri ve Dinî Telkin

Hıristiyan kuruluşların yapmış oldukları yardım faaliyetlerinde özellikle şikayet edilen konulardan biri de, yardıma muhatap olan kişiye veya aileye yapılan yardımlar esnasında doğrudan veya dolaylı olarak Hıristiyanlığın telkin ediliyor olmasıdır.

Caritas Türkiye'nin İstanbul'daki yetkilileri ile yapılan görüşmede, bu konuya titizlik gösterdiklerini belirtmişler ve yardım usullerine ilişkin bazı açıklamalarda

²⁶ Caritas Türkiye yetkililerinin verdiği bilgiye göre, Avrupa'daki Caritas'lardan Almanya Caritas en kalabalık işçi çalıştıran Caritas şubesidir. 450 bin kişi civarında kayıtlı işçisi vardır ve Alman devleti Caritas Almanya'ya resmen bağışlar yapmaktadır. Bu bağışların, Almanya'nın kendi işleri için kullanılması gerekmektedir. Almanya'daki cemaat içinden elde edilen bağışlar ise, dış ülkelerde kullanılmaktadır. Kaynak: 14.10.2005'te yapılan görüşme.

²⁷ Caritas Türkiye'nin Türkiye çapındaki faaliyetleri ile ilgili detaylı bilgi için bkz.: *Caritas Türkiye*, İstanbul 2001; *Caritas Türkiye Yıllık Rapor 2002*, İstanbul 2003; *Caritas Türkiye Yıllık Rapor 2003*, İstanbul 2004; *Caritas Türkiye Yıllık Rapor 2004*, İstanbul 2005.

²⁸ *Caritas Türkiye*, İstanbul 2001, s.22.

bulunarak bu konuya açıklık getirmeye çalışmışlardır. Buna göre; Türkiye'deki yardıma muhtaç hedef kitleye yardım götürülürken, muhakkak yerli bir sivil toplum örgütü veya ortak çalışmayı kabul eden resmî kurumlarla birlikte hareket etmeye dikkat edildiği; böylece, yapılan yardımların daha şeffaf bir ortamda ve şüphelerden uzak gerçekleşmesinin sağlandığı yetkililerce belirtilmektedir. Söz konusu yetkililere göre, bu nedenle Caritas Türkiye'nin giriştiği aktivitelerde böyle bir sorunla, yani 'negatif anlamda bir yardım faaliyeti' ile karşılaşılması mümkün değildir.²⁹

Bununla birlikte, yapılan yardımların hedef kitlesi Hıristiyan olduğunda, söz konusu muhatapların Caritas Türkiye ile müşterek dini paylaşıyor olmaları nedeniyle, birlikte dinî ibadet veya ayının icra edildiği, ya da dinî telkinlerde bulunulduğu yine söz konusu kuruluşun İstanbul'daki yetkililerince belirtilmektedir.³⁰

c. Caritas Türkiye'nin Türkiye'deki Faaliyetlerine Yönelik Bazı İddialar

Caritas Türkiye'nin Türkiye'deki misyon faaliyetlerine ilişkin basın ve yayında çeşitli iddialar gündeme getirilmiştir. Caritas Türkiye'ye yönelik iddialar incelendiğinde, özellikle siyasî maksat taşıyanlar dikkatleri çekmektedir. Özellikle Ali Rıza Bayzan'ın daha önce de işaret edilmiş olan *Küresel Vaftiz* adlı eserinde dile getirdiği iddiaları şu şekilde sıralamak mümkündür:

a. Caritas Türkiye, özellikle 17 Ağustos depremini fırsat bilerek başta Marmara bölgesi olmak üzere Türkiye'de zorda kalmışlara yardım etmek bahanesiyle etkin bir Hıristiyanlaştırma faaliyeti yürütmektedir.³¹

b. Caritas Türkiye, Caritas'ın resmî yayınlarında birincil amaç olarak belirtilen 'Tanrı'nın Krallığı'nı gerçekleştirmek için kurulmuş bir Katolik Hıristiyan örgüttür ve bu amaçla 'Caritas Gönüllüleri' ve 'Caritas Onur Şövalyeleri' unvanları verdiği üyeleri ile teşkilatlanmıştır. Bu üyelerinden, gönüllü katkının ötesinde misyoner örgütün amaçları için adeta bir savaşçı gibi görev yapmaları beklenmektedir.³²

c. Caritas, Türkiye'deki gönüllülerinden ve kamuoyundan dinsel amaçlarını gizlemektedir. Kuruluş ilkelerinin temeli olan Tanrı'nın Krallığı'nı gerçekleştirme ilkesini hiç gündeme getirmemektedir.

d. Caritas, 'marjinalize olmuş kimselere ve kesimlere' yardım adı altında yıkıcı, bölücü ve ayrılıkçı örgütlere yardım etmektedir. Bu çerçevede, özellikle PKK yanlısı ve bağlantılı kimseleri desteklemekte veya Avrupa'ya iltica işlerinde rol almaktadır.³³

e. Caritas, Türkiye'yi uluslar arası alanda sıkıştırmaya çalışan Türkiye karşıtı çeşitli örgütlerle işbirliği yapmaktadır.³⁴

Caritas'ın faaliyetlerine ilişkin çarpıcı iddiaların diğer bir kısmı ise, Türkiye Körler Federasyonu Başkanı Av. Turhan'ın açıklamalarıdır. İçli, 17 Ağustos ve 12 Kasım depremlerinden sonra gelişen olayları şöyle aktarmaktadır:

"Bütün süreç boyunca Caritas adeta görünmez bir el gibiydi. Sorumlusu kim, yetkilisi kim belli değildi. Ortalıkta Fransua ve Martina adında bir çift dolaşp

²⁹ Caritas Türkiye, İstanbul 2001, s.7; 14.10.2005'te yapılan görüşme.

³⁰ 14.10.2005'te yapılan görüşme.

³¹ Ali Rıza Bayzan, *Küresel Vaftiz, Misyoner Örgütlerin Türkiye ve Türk Cumhuriyetlerini Hıristiyanlaştırma Operasyonu*, İstanbul 2004, s.168.

³² A.g.e., s.172; 178-179.

³³ A.g.e., s.177.

³⁴ A.g.e., s.177-178.

durmakta; herkesle ve bütün örgütlerle Caritas adına muhatap olmaktadır. Sonradan bir "Müslüman Türk" avukat, Caritas'ın Sakarya temsilcisi olarak peydah oldu. Bu arada tuhaf bir takım gelişmeler dikkati çekmeye başlamıştı. İlk önce Sakarya Altı Nokta Şubesinin yöneticilerinin birinin boynunda zincirli bir haç görüldü. Sorulduğunda Martina'nın hediyesi olduğunu belirtti. Sonra üyelerde tek tük İncil'e rastlanmaya başlandı. Sorulduğunda hediye olduğu söylendi. Derken Sakarya'da prefabriklere bol miktarda, içine 100'er doların sıkıştırıldığı İncil dağıtıldığı ortaya çıktı. Altı Nokta Körler Derneği Genel Merkezine bile 100 adet kabartma Türkçe İncil gönderildi.

Misyonerler iş başındaydı. "Tanrının Krallığını Gerçekleştirme" misyonu, yardım biçiminde gözüken birinci evresini doldurmuş; Hıristiyanlık propagandası biçimindeki ikinci evresine girmişti. Sakarya müftülüğü on binlerce İncil'in dağıtıldığını, 2500 dolayında yoksul insanın para karşılığında Hıristiyanlaştırıldığı duyularının alındığını, onlarca çocuğun yurt dışına çıkarılıp eğitildiğini bildirmekteydi.³⁵

Caritas Türkiye yetkilileri ile yapılan görüşmede bu iddiaların tamamı kendilerine sorulmuştur. Onlar, bu iddiaların gerçekle bir ilgisinin olmadığını söylemekte ve bunları reddetmekte. Özellikle, böyle bir durumun söz konusu olması halinde haklarında adli dava açılmış olacağını, ancak böyle bir durumun söz konusu olmadığını belirtmişlerdir. Bununla beraber, Türkiye'de zaman zaman yurt dışındaki farklı ülkelerde faaliyet gösteren Caritas şubelerinin, kendileri ile hiçbir irtibat kurmadan faaliyet göstermiş olabileceğine de dikkat çekmekte.³⁶

Sonuç

İnsanların içinde buldukları ekonomik ve sosyal şartların zorluğu, günümüzde birçok misyonerlik faaliyetinin kolayca icrasına ortam hazırladığı kabul edilen bir gerçektir. Bu nedenle, Hıristiyanlığın yayılması için dünyada çeşitli kuruluşlar bu amaçla kurulmuş ve dünyanın çeşitli bölgelerinde faaliyetlerini sürdürmektedirler. Bu araştırmada ele alınan ve Katolik Kilisesi'ne bağlı uluslar arası bir kuruluş olan Caritas Internationalis'in bir kolu olarak Türkiye'de faaliyet gösteren Caritas Türkiye, özellikle 17 Ağustos 1999 ve 12 Kasım 1999 depremleri ile birlikte Türkiye'deki faaliyetlerine çeşitlilik katarak devam etmektedir. Katolik Kilisesi'nin 'sosyal misyonuna' ve yardım anlayışına uygun faaliyetlerde bulunan Caritas Türkiye, yayınladıkları raporlarda da belirtildiği üzere, daha çok depremezeler ve ülkenin ekonomik imkânlarından en az istifade eden toplum kesimini hedef kitlesi seçmiştir. Çeşitli sosyal aktivitelerle desteklenen faaliyetlerin finansmanının büyük bir kısmı yurt dışından ve özellikle de Caritas'ın Almanya şubesi olan Caritas Almanya tarafından sağlanmaktadır.

Caritas Türkiye'nin uluslar arası bağlantıları, Vatikan Büyükelçiliği'ne bağlı bir kuruluş olarak faaliyet göstermesi ve Caritas adıyla yurt dışı kaynaklı bazı kuruluşların faaliyetleri, her ne kadar belgelenmemiş olsa dahi, onun da Türkiye'de misyonerlik faaliyeti yaptığına dair bazı iddiaların ileri sürülmesine ve şüphelerin oluşmasına neden olmuştur.

³⁵ Bkz.: www.korlerfederasyonu.org.tr/caritas.htm

³⁶ 14.10.2005'te, Caritas Türkiye'nin yetkilileriyle İstanbul'daki merkez bürosunda yapılan görüşme.